

NOVA GORICA - Nova premiera v SNG

Zaživel polnokrvni gledališki spektakle

Marij Čuk

NOVA GORICA - Temu se reče tudi spektakelska funkcija gledališča z uprizoritvijo, za katero so značilni razkošna oprema, posebni efekti, slikoviti množični prizori, glasba, petje in tako naprej. Gre torej za gledališče, ki bi ga Francozi poimenovali *theatre total*, a s to posebnostjo, da s preoblikovanjem prostora v baročni oder omogoča spreminjanje razmerja med igralci in občinstvom. In dalje – čeprav izvrstni povezovallec, pojasnjevalec, spiritus agens predstave Kristijan Guček nekje izusti, da je Peter Kušter opereta, bi natančnejša opredelitev vendarle vodila v vodvil, ali še bolje v spevoigro. Peter Kušter je nastal prvotno kot grozljiva slikanica (Hoffmann, 1854) polna nasilja, v angleški inačici skupine The Tiger Lillies pa bi ga lahko imeli v našem času za muzikal.

Te začetne pojasnitve pa še ne morejo povsem razčleniti in pojasniti najnovejše premiere na malem odru SNG Nova Gorica, saj je Peter Kušter predstava, ki s svojo kreativnostjo in izrabo vseh oblikovalnih rekvizitov (sijajno vidno in grafično polje, kar ne velja le za scenografijo, marveč tudi za masko, lutke in kostume, nadalje govorne in gibalne posebnosti – Matija Rupel je v pijanskem prizoru oblikoval enkratno dosežek – ter živa glasba) izžareva radost in sproža v gledalcu mnogotere užitke, zaradi česar so bili ustvarjalci na odru deležni na koncu več kot petminutnega ploskanja.

Iskati v literarni predlogi (tekoč, duhovit in sočen prevod Andreja Rozmana Roze) kaj več od pedagoških vzgojnih prijemov dvomljive vrednosti, bi bilo nesmiselno. Gre za moralen poduk, da so po-

redni, neubogljivi, nagajivi otroci kaznovani, doleti jih bridka usoda, nekateri ostanejo brez prstov, ker se igrajo s škarjami, drugi zgorijo, ker se igrajo z vžigalicami, ali pa utonejo, skratka, doleti jih smrt, pridni otroci pa so seveda pridni in se jim ne more zgoditi nič hudega. Gre torej za avtoritarne vzgojne postopke, ki pa ne dosežejo želenega učinka. A to je le izhodišče, ki ga je režija Ivane Djilas krepko preseгла. Ustvarila je predstavo, ki je v svoji preciznosti, šolskem primeru kakovostne ansambelske igre, kjer imajo vsi igralci in igralko možnost razviti svoje pevske in gibalne talente, pravi dosežek z brechtovsko kabaretnimi podtoni. Režiserka je v to enotnost vpela še vse tri glasbenike, ki so enakovredno oblikovali uprizoritev, v kateri so imele tudi lutke svojo izpostavljeno vlogo.

Hitro menjajoča se preprosta in učinkovita scena (delo Barbare Stupica, tudi oblikovalke lutk) z izmenično menjajočima se globinskostjo in enodimenzionalnostjo je nazorno opremljala vsebinske prehode, posebno mesto pa je pripadlo govorni podobi, ki se je dogajala na enotonski ravni z afektirano izpostavljenostjo, kar je seveda močno podčrtalo nenaravno in izumetničeno v inscenaciji sami, ter nedvoumno izpovedala, kje je oder in kje avditorij, katera je vloga igralca in katera gledalca. Zaradi tega izpade prej omenjena vzgojna pedagogika smešna, anahronistična, v ničemer obvezujoča ali tragična, kaj šele, da bi imela eidetsko moč. Gre torej v prvi vrsti za čisto gledališkost s prepletanjem in stapljanjem domala vseh možnosti, ki jih daje theater na razpolago. In če je v tem sta-

pljanju vse natančno določeno, premišljeno, izraženo, dobimo podobo, ki očara in prevzame s posebno atmosfero, ki zdrži svoj tempo in svojo dramaturško črto od začetka do konca brez padcev ali stranpoti. To je izrazito dinamična, vrtoglava predstava, ki ne pozna zastojev in gledalca popelje v enem dahu od začetnega do končnega akorda.

Kristijanu Gučku je bila zaupana vloga povezovalca posameznih prizorov in naratorja, ki jo je igravec opravil vrhunsko, združil je hudomušnost, naivnost, konspirativnost, dajal tempo, upočasnjeval, nagovarjal občinstvo in pojasnjeval, vplel svoje igralske kolege, ki so kolektivno in posamezno delovali nadvse prepričljivo tako v skladnem pozibavanju ali premikanju v zborovski postrojenosti kot v individualnih točkah. Te so se udeleževale na mnogovrstnih ravneh, zdaj na robu absurda in groteske (Jure Kopušar), nič kaj preveč krute krutosti (Patrizia Jurinčič Finžgar v prizoru s škarjami), naivne družinske idile (Marjuta Slamnič in Matija Rupel) in tako naprej. Ana Facchini, Gorazd Jakomini, Peter Harl, Andrej Zalesenjak so nadalje vsak po vrsti izražali svoje spevne in artistske zmožnosti, glasbeni trio Boštjan Narat, Blaž Celarec in Joži Šalej (avtorji aranžmajev) dodatno še igralske dorečenosti.

Peter Kušter s svojo raznolikostjo, pikrostjo, invencijo, barvitostjo – z eno besedo, polnokrvnostjo, se bo prav gotovo zapisal med vrhunce letošnje gledališke sezone in si bo pri gledalcih brez dvoma prislužil renome uspešnice. Pripomniti velja tudi, da so predstavo oblikovali kar trije igralci s Tržaškega ...

Kristijan Guček

PETER UHAN
(SNG NOVA GORICA)